

Језик данас

НОВА СЕРИЈА

ГЛАСИЛО МАТИЦЕ СРПСКЕ ЗА КУЛТУРУ УСМЕНЕ И ПИСАНЕ РЕЧИ

САДРЖАЈ

			Норма Данило Алексић <i>„Ажурирао сам андроид” или „Ажурирао сам андроида”</i> 1
			Преиспитивања Душка Кликовац <i>О где и куд(а), још једном</i> 6
			Осветљавања Душко Витас <i>О њојмовима дигитално и дигитализација</i> 23
			Александра Јовановић, Стефан Милосављевић <i>Бла, бла, бла (О форми у служби семантике и прагматики)</i> 27
			Рада Стијовић <i>Шта су ситалне греди?</i> 36
			Пратимо новости Јована Димитријевић <i>То је заиста кринџ (О новом англицизму у српском језику)</i> 38
			Поводом Александар Милановић <i>Милан Решејар, великан српске филологије, и наш дуџ</i> 41
			Мали савети 45 <i>Одлуке Одбора за стандардизацију српског језика</i> 48 <i>Повеље Мајнице српске за негованье језичке културе</i> 50 Писци о језику 61

ПРАТИМО НОВОСТИ

Јована Димитријевић

ТО ЈЕ ЗАИСТА КРИНЦ

(О новом англицизму у српском језику)

Да су англицизми заступљени у српском језику није непознаница, као ни то да нови појмови траже нове речи. Међу српским лингвистима преовладава став да је употреба англицизама неоправдана уколико постоји домаћа или одомаћена реч или израз за дати страни садржај (нпр. *кастинг* или *casting* према одомаћеној речи *аудиција*), али и да је англицизам оправдан уколико уноси ново значење у систем језика-примаоца и тиме попуњава нову лексичку, односно појмовну празнину (Прџић 2005: 120).

Галински пише да је неологизму из енглеског језика потребно од два дана до двадесет и осам година да се прилагоди другом језику (Галински 1991: 195). Данас је засигурно потребно краће време, захваљујући интернету, а пре свега друштвеним мрежама. Тако смо из домена комуникације на Фејсбуку преузели речи као што су *шеровање*, *постовање*, *сйиновање* и *лајковање*, а из домена комуникације преко Инстаграма *фоловање* и *фоловерсе*, док са канала Јутјуб долази нова реч – *кринци*.

Уместо синтагме која је до скоро била честа у употреби – *иџрансфер блам*, а односи се на ситуације када је ономе који посматра одређени догађај непријатнији од оног који у њему учествује, добили смо још експресивнију лексему *кринци*, веома распрострањену у говору младих. Тзв. *кринци ситуација* може се догодити на различите начине: када неко покушава неке наметљиво да се допадне, најчешће на силу, да га насмеје или одушеви, а да том приликом и тим гестовима постиже сасвим супротно, или просто када радња коју врши буди у некоме негативна осећања, згражавање и осећај срама и стида.

На сајту *Lexico* за лексему *кринци* можемо прочитати: „verb cringes, cringing, cringed“, где је примарно значење „bend one’s head and body in fear or

apprehension or in a servile manner“, док је секундарно значење „experience an inward shiver of embarrassment or disgust“.

Дакле, облик речи *кринци* дословно је преузет из енглеског језика (*cringe*), те означава ситуацију када се неко додворава, или се претерано клања, односно ситуацију када неко устукне због друге особе, тачније, када доживљава осећај непријатности и срамоте, чак и гађења. Одговарајући еквиваленти на српском језику биле би лексеме *срамоћи*, *брука*, *сид*, *срам* или жаргонизам *бламажа*.

Најчешће се реч *кринци* јавља у коментарима на друштвеној мрежи Јутјуб („Мало ми је кринц док ово гледам“; „Ово је кринц века“). Од ове именице направљен је и глагол *кринцовати*. Неретко ћемо чути да је неко *кринцовао* док је нешто гледао. На Јутјубу постоји серија снимака под називом „Изазов: пробај да *не кринцујеш* приликом гледања“. Поред снимака са Јутјуба, овај глагол је приметан и у текстовима о филмској индустрији.

Можемо претпоставити да се англицизам брже усваја ако је то једноставна, кратка и звучна реч. Други разлог може бити и што он чини изражавање ефикаснијим и експресивнијим. У случају речи *кринци* можемо приметити сједињена оба услова – реч је кратка и веома звучна захваљујући гласу *ц*, док, с друге стране, захвата дијапазон најразличитијих, превасходно негативних осећања. Трећи нејезички фактор јесте тај да употреба англицизама у 21. веку иницира нешто модерно и савремено.

На хрватским интернет порталима већ се повела дискусија како ову реч превести и прилагодити хрватском стандарду, а као одговарајући облици јављају се *сусрамље*, *сусрамица* и *неугодњак*.

С обзиром на то да реч *кринци* има одговарајуће еквиваленте у српском језику, које смо већ навели, претпостављамо да се ова реч неће дуго задржати ни у вокабулару млађих говорника српског језика, пре свега због тога што припада сфери жаргонизама који су често подложни брзој трансформацији и нестанку, тим пре што је преузета из сфере друштвених мрежа и означава тренутну занимљивост везану за Јутјуб.

Л и т е р а т у р а :

- ВАСИЋ и др. 2011: Vera Vasić, Tvrtko Prčić, Gordana Nejebauer, *Du you speak anglosrpski? Rečnik novijih anglicizama*, drugo izdanje, Novi Sad: Zmaj.
- ГАЛИНСКИ 1991: Hans Galinsky, „Americanisms, Britishisms, Canadianisms, New Zealandisms, and Anglicisms in contemporary German“, In: *Languages in Contact and Contrast*, Mouton, 195–220.
- ДРАГИЋЕВИЋ 2015: Рајна Драгићевић, „Прилог лексичком нормирању (на примеру неологизма селфи)“, *Језик данас* XI, 3–4, 1–4.

Прѹић 2004: Tvrтко Prćić, „O anglicizmuma iz četiri različita ali međupovezana ugla“, *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku*, XLVII/1–2, 113–129.
Прѹић 2005: Tvrтко Prćić, *Engleski u srpskom*, Novi Sad: Zmaj.
<https://www.lexico.com/en/explore>, 1. 10. 2019.

Јована Димитријевић
Докторанд Филолошког факултета Универзитета у Београду
dimitrijevic.office@gmail.com

